WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 133. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 14-го ЛИПНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 14, 1959 No. 133. VOL. LXVI.

ПОЧАЛАСЯ ПІДГОТОВА ДО СТРАЙКУ В СТАЛЕВІЙ ІНДУСТРІЇ

Ню Йорк. — Видано наказ починати охолоджувати печі вже в неділю вночі на 13-го липня, бо переговори між представниками спілки Об'єднані Сталеварі Америки і 12-ох сталевих компаній не довели до порозуміння. Страйк має початися опівночі з 14-го на 15-го липня і він обійме 500 000 робітників, які продукують аж 90 відсотків всієї сталі в ЗДА. Існує ще слаба надія на те, що президент Айзенгавер старатиметься довести до того, щоб відновити перервані в суботу 11-го липня переговори. Але до понеділка не було натяку з Білого Дому на те, що Президент ще раз старатиметься інтервеніювати в цій справі. Десятки тисяч робітників будуть звільнені ще перед офіційним початком страйку, бо деякі праці будуть вже припинені. Це буде найбільший страйк від 1956 року, коли страйк в сталевій промисловості тривав 5 тижнів. Не є передбачені зустрічі представників обох сторін, хоч їхні представники заявили, що вони раді зійшлися б на дальші переговори. 171-членний комітет спілки сталеварів мав у понеділок 13-го липня зійтися на наради та видати урядовий наказ до страйку згідно з політикою спілки „немає контракту немає і праці". Контракт закінчився ще 30-го червня ц. р., але обидві сторони погодилися на заклик Президента Айзенгавера відкласти страйк та вести переговори ще два тижні, це значить до 14-го липня. Представники спілки сталеварів пробували відкласти страйк і запропонували зорганізувати окрему комісію, складену з представників працедавців і затруднених, яка мала б вивчати найбільше спірні справи в переговорах, але представник працедавців заявив, що це не доведе до нічого, бо сталеві компанії хотіли б, щоб представники робітництва погодилися на те, щоб вписати до контракту про працю згоду спілки сталеварів на впровадження всіх технологічних змін і метод, які збільшали б продукцію. Представник компаній Конрад Купер домагався, щоб у правилах про працю були і такі пункти, які не дозволяли б на марнування робітничого часу. Представник сталеварів Дейвід МекДоналд заявив, що власники сталеварень не зробили жадної пропозиції про збільшення заробітних платень. Спілка домагається збільшення заробітних платень і фінансових винагороджень від 15 до 20 центів на годину. Теперішні пересічні заробітки від години праці виносять 3.10 дол. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл постійно цікавився перебігом переговорів, але немає познаки, що він буде інтервеніювати в цій справі. На останній пресовій конференції 8-го липня Президент висловив надію, що переговори будуть продовжуватись аж до заключення нового договору про працю, а це легко зробити, коли обидві сторони ставитимуть вище добробут країни від своїх власних інтересів. Представники сталевих корпорацій пропонували збільшення платень в найближчому році, та збільшення пенсійні фонди, а збільшення платень аж в наступному році, але за це спілка сталеварів мала б зробити різні концесії.

Айзенгавер має звернутися до народу в справі допомоги фармерам

Вашингтон. — В столиці говорять про те, що президент Айзенгавер плянує звернутися з промовою до народу в справі задуманої в Конгресі збільшеної допомоги фармерам. Президент вже підготовляє відповідну промову, яку має виголосити при кінці липня або на початку серпня ц. р. В цій телевізійно-радієвій промові Айзенгавер має підкреслити, що демократичний Конгрес заявив в тому, що збільшуються запаси в урядових магазинах із рільничими продуктами. Цю промову приготовляють Президентові професор Корнельського університету Геррел Деграфф і сільсько-господарський фахівець Джан Стром із Вудстоку, Іллиной. Президент мав би виступити і проти тих республіканців із Конгресу, які в фармерській програмі підтримують демократів. Секретар рільництва гадає, що публічна опінія вплине на Конгрес в тому напрямку, що ухвалить такий „пшеничний" законопроєкт, який зможе підписати Айзенгавер.

25 вбитих і поранених під час револьти в Гондурасі

Тегусіґальпа, Гондурас. — 12-го липня вибухла револьта проти уряду, яку вдалося зліквідувати після того, як чисельно вбитих і зранених винесло понад 25 осіб. Дві урядові радієві станції закликали студентів, робітників і фармерів, щоб „обороняли свій уряд проти зрадників революціонерів, підтримуваних кубинськими комуністами". В радіо покликувалися на те, що гондураські збройні сили поборюють „міжнародний комунізм", коли б'ються проти ворохобників на вулицях столиці. — З Вашингтону з державного департаменту повідомляють, що револьту зліквідовано. Цю револьту керував полковник Армандо Веляскез, колишній шеф гондураських збройних сил, який тепер перебуває на вигнанні. Веляскез перебував в останньому часі в Нікарагуї і в Коста Ріка.

В АМЕРИЦІ

● Англійська королева Єлисавета II, їдучи у відкритому авті на летовище в Форті Вільям, Онтаріо, Канада, змокла під зливним дощем. Королівська пара відлетіла до провінції Альберти.

● Нюйоркська торговельна Палата вислала заяву з 3,000 слів до конгресменів і провідників торговельних та промислових підприємств, в якій закликає працедавців і працедавців усіми можливими засобами поборювати інфляцію. В заяві заперечується твердження деяких економістів, що, мовляв, контрольована інфляція може поліпшити економії.

● Департамент оборони повідомляє, що велику ракету „Сатурн" випустять з поміччю далекостріньої керованої ракети „Титан". Ракета „Сатурн" матиме в собі одну тонну різних інструментів, складатиметься з трьох частин, матиме 200 стіп довжини і важитиме 580 тонн.

● Нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер заявив, що проситиме стейтову легіслятуру ухвалити закон, згідно з яким при всіх новобудованих домах треба будувати сховища проти атомової радіяції. Цей закон мав би передбачати також реченці, протягом яких власники вже готових домів побудують такі самі сховища.

● 13-го липня в Ню Йорку відкрилася Конвенція Крайового Т-ва для Поступу Кольорових Народів, на якій відзначать 50-річчя цієї організації. Крім того на Конвенції обговорюватимуть осягнення на шляху до здобуття рівних прав та згадають 100-річчя Еманципаційної Проклямації Абрагама Лінколна з 1-го січня 1863 року. Згадане Т-во ставить собі на меті до 1963-го року добитися скасування всіх расових обмежень в цій країні.

КОЗЛОВ ПОДИВЛЯЄ „КАПІТАЛІСТИЧНУ" КУКУРУДЗУ

Совєтський заступник прем'єра Фрол Козлов, що за Хрущовим погрожує Америці „соціялізмом", подивляє американську „капіталістичну" кукурудзу на фармі Джейиса Голдермена в Іллиной, що в половині липня вигналась уже людині до пояса. Важко большевикам наздогнати американську кукурудзу — що ж тоді говорити про Америку! На фото (від права): совєтський амбасадор Меншиков, фармер Голдермен Козлов і перекладач.

Козлов також „пророчить" Америці комуністичний рай

Ню Йорк. — Совєтський віце-прем'єр Фрол Козлов закінчив в минулу неділю 12-го липня свою двотижневу візиту в ЗДА. На прощання, у своїй пресовій конференції, яку він перевів в помешканні совєтської делегації до Об'єднаних Націй, Козлов приєднався до думки свого зверхника Нікити Хрущова, що внуки американців житимуть „в країні соціялізму". Правда, він додав, що це „внутрішня справа" кожної країни, яку вона хоче мати державну систему. Половина одногодинної пресової конференції була виповнена відчитанням заяви Козлова. Він ствердив, що в Америці всі були ввічливі до нього і гостинні та що він в усіх розмовах перевірив „кардинальний пункт", який зробив — мовляв — на нього найбільше враження, а саме, що американський нарід бажає собі миру. Козлов повторив привичні фрази про необхідність мирної полагоди спірних питань між ЗДА і Совєтами та про потребу „мирного співіснування". Щодо Берлінської справи, то Козлов повторив совєтську пропозицію, яку зроблено в Женеві, але пропустив з неї згадку про мировий договір з Східною Німеччиною та підкреслював кількакратно, що американці винесли фальшиве враження, наче б Совєти ставили свою пропозицію ультимативно. — В своєму підсумку ді перебування в Америці, Козлов відвідав будинок Об'єднаних Націй та оглядав Ню Йорк.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В ШИКАГО ПОТВЕРДИВ ВЕЛИКУ АТРАКЦІЙНУ СИЛУ СОЮЗОВОЇ ІДЕЇ

Шикаго. — Традиційний, бо вже 24-ий з черги День Українського Народного Союзу, що відбувся тут в парку Гіггінс минулої неділі, 12-го липня пополудні, потвердив велику атракційну силу ідеї, а з нею і організації Українського Народного Союзу для громадян усіх походжень і переконань та кожного віку. Понад 500 громадян закупило ювілейні відзнаки УНСоюзу, що були рівночасно вхідними квитками до парку. Якщо ж взяти до вступу на цей День, програма якого мала суто відпочинково-розважовий характер та благородну ціль: взаємної зустрічі громадян для закріплення між ними братерського духа і співжиття та взаємної виміни думок при забаві і перекреації. День був влаштований місцевим Окружним Комітетом Відділів УНСоюзу з проф. Михальцевичем на чолі, а програму переводили головний працівник Праці Цього Комітету головний радний Тарас Шпікула, теперішній заступник голови Павло Слободян, секретар інж. Харів при активній співучасті багатьох інших осіб, в цьому двох передових союзових діячів і громадян, головних конвентелерів інж. Степана Куропася та дир. Петра Пуцила, членів Окружного Комітету та активних союзовців-громадян пп. Красника, мгра Ниника, Малюка, Зборика, Кипиня і Михайла Семкових, п. Попеля і п. Бережан, а головно пні Марії Шпікули, дружини гол. радного, п-ні Савчин та пань місцевого жіночого відділу УНСоюзу і багатьох інших. Під час програми було дві короткі промови: всч. о. д-ра Михайла Ваврика, пароха церкви св. Миколая, що закликав привних піддержати пожертвами перебудову місцевої парафіяльної школи, в якій навчаються понад 1,200 українських дітей, та проф. А. Драгана, що говорив про роль УНСоюзу з перспективи 65-річчя його існування. На заклик о. д-ра Ваврика присутні на місці зклали 100 долярів на потреби достосування школи до нових вимог. Атракцію програми Дня був вибір королеви краси, до змагань за корону якої зголосилися п'ять дівчат, а журі в складі головних контролерів інж. Ст. Куропася і Петра Пуцила — який разом з усіми іншими Петрами відзначав у цьому дні свої іменини, п-ні Марії Шпікули, Павла Слободяна, п-ні Іванчук, дружини бувшого головного контролера УНС Івана Іванчука, що деякий час тому переселився до Шикага з Дітройту, д-ра Олеся Бабія і ред. А. Драгана, обрало на королеву Адрію Подоляк, дочку уже народжених в Америці батьків-союзовців, Лідії Діхтяр надало титул князівни, а трьох інших контестанток: Джоен Пітулу, Наталію Богач і Патрицію Петруся нагороджено бо ранням. Усіх відзначено квітами та відповідними нагородами. Українське Шикаго, заявив таким і подібним імпрезам Комітету головно завдяки великій громаді відданих союзовців-діячів із трьома названими членами Головного Уряду на чолі, здобуло собі першеє місце у великій союзовій сім'ї як своєю активністю, так і кількістю своїх членів, а репрезентована цим союзова ідея має для всіх велику атракційну силу і авторитет.

ПОМЕР МИХАЙЛО РУДЯНИН, СЕКРЕТАР 365 ВІДДІЛУ УНСоюзу

Довголітній член і секретар 365 відділу УНСоюзу — Братства св. Анни в Мегоной, Па., помер по важкій недузі 8 липня ц. р. в шпиталі Ашленд Стейт Госпітал. Покійний походив зі села Дібче, пов. Ярослав, Зах. Україна. Три роки після приїзду до ЗДА ще в 1924 році став він членом УНСоюзу, а опісля через довгі роки був секретарем цього ж самого відділу — Братства св. Анни, аж до хвилини, коли недуга вже зовсім зломила його і він мусів перейти до шпиталю, де і закінчив своє трудолюбиве життя. Покійний осиротив дружину Анастазію та численну родину дітей і внуків, які є членами УНСоюзу.

ЗДА відкинули совєтський плян про „безатомовий" Балкан

Вашингтон. — Американський уряд окремою заявою, що її текст передано офіційно до відома совєтського уряду, заявився проти совєтської пропозиції з 25 червня ц. р., щоби Балканський півострів, а теж Італію, проголосити обширом, вільним від атомової зброї. За тим совєтським пляном, на терені Італії, Югославії, Греції, Туреччини, як також сателітних країн Румунії, Болгарії і Альбанії не можна б плянувати ракетних баз, аві летовищ для бомбардувальників, здатних перевозити атомову зброю. В американській заяві, датованій з минулої суботи 11 липня ц. р., пригадується недавнє погрозливе нахвалювання Хрущова, що — мовляв — совєтські середньо і далекосяжні ракети можуть з території Совєтів знищити кожний пункт на европейському континенті. Таким чином, стверджується в заяві ЗДА, совєтська пропозиція не має іншого практичного значення, як тільки залишити Італію й інші південно-європейські країни в тому самому стані небезпеки збоку Совєтів, зате позбавити їх їхньої власної оборонної змоги. Совєти недавно подібні пропозиції зголосили щодо обширів Скандинавії, Середньої Европи і Середземноморського басейну. В кожному з тих випадків не йшло про взаємне розброєння і забезпеку, а про односторонне послаблення збройного стану західних вільних країн.

Західній Берлін не передбачує ніяких змін в міжнародній ситуації

Берлін. — 2 мільйони мешканців Західнього Берліну, доля яких стала знову предметом нарад відновленої в понеділок 13 липня ц. р. Женевської конференції міністрів закордонних справ, зберігають повний спокій, базований в першу чергу на твердій вірі, що Америка і цілий Захід не „продадуть" їх Совєтам. Загальне переконання берлінців таке, що „нічого не станеться", от ж, що ситуація залишиться по давньому напружена, але й війни не буде.

АРХИМАНДРИТА о. АНДРЕЯ ВИСВЯЧЕНО НА ЄПИСКОПА УГПЦ ЕДМОНТОНУ І ЗАХІДНЬОЇ КАНАДИ

Едмонтон. — В суботу 4-го липня Надзвичайний Собор Української Греко-Православної Церкви в Канаді одноголосно прийняв кандидатуру о. архимандрита Андрея (в священичому сані о. протопресвітера Григорія Метюка) на єпископа УГПЦ з титулом „Єпископ Едмонтону і Західньої Канади". Увечорі того ж дня відбувся Молебень і наречення в єпископи о. архимандрита Андрея, а в неділю 5-го липня під час Архиєрейської Служби Божої Митрополит Іларіон і Архиєпископ Михаїл возвели його в сан Архиєрея в присутності кількадесятьох священиків і понад тисячної громади вірних. Новий єпископ народився 3 січня 1898 року в Тереблі, Грубешівщина, на Холмщині, в сім'ї Андрея і Юлії з дому Альбер. Після закінчення богословського факультету у Варшавському університеті 8 вересня 1924 року був він рукоположений в диякони, а 14 вересня того ж року у священики Митрополитом Діонисієм в Митрополичому Соборі св. Марії Магдалини у Варшаві. Душпастирські обов'язки сповняв на Холмщині від 1924 до 1945 року, а від 1945 до 1948 року проживав у Швайцарії, де на університеті в Берні студіював богословсько-філософічні предмети, а також обслуговував православних на терені Швайцарії. Душпастирюючи на Холмщині, займав він теж професорські й адміністративні становища. Був деканом Біло-Підляського і Грубешівського округ, законовчителем середніх і нижчих шкіл, головою ділового комітету по відновленню Холмського Катедрального Собору, членом архиєрейської ради Архиєпископа Холмського й Підляського, професором і ректором Холмської Православної Семінарії, головою Холмсько-Підляської Духовної Консисторії. До Канади приїхав в 1948 році і був настоятелем Собору св. Покрови в Вінніпегу впродовж 10 років, а потім на припоручення Консисторії від'їхав до Едмонтону як адміністратор Західньої Єпархії УГПЦ в Канаді. За час свого служіння в Вінніпегу був професором Богословської Школи при Колегії св. Андрея, секретарем Консисторії, а згодом заступником голови Президії Консисторії.

Філадельфійська громада концертом прощала Владику Кир Платона Корниляка перед виїздом до Німеччини

Філадельфія. — Минулої суботи, 11-го липня, місцева українська католицька громада попрощала концертом нововисвяченого єпископа Кир Платона Корниляка перед його виїздом до Німеччини, де він виконуватиме обов'язки Апостольського Екзарха українців католиків. Концерт, що відбувся в залі місцевого Горожанського Клюбу, влаштував місцевий хор „Кобзар", який під диригентурою д-ра Антона Рудницького виконав ряд відповідних пісень композиції Бортнянського, Лисенка, Стецового та Ніщинського. Хорові акомпаніювала на фортепіяні п-ні Роксоляна Огродник-Гарасимович. Крім хорових точок, п-ні Марта Кобрин-Кокольська відспівала соло композицію Верді, а Роман Рудницький виконав сольову програму на фортепіяні. Привіт і прощання Владиці висловив голова хору „Кобзар" п. Ю. Гаврилів, а д-р Григор Лужницький промовляв про значення єпископа-владики в історії Української Церкви. Сам Владика у прощальному слові закликав до духового єднання та плекання християнських чеснот і національних традицій. На закінчення хор відспівав Генделя „Аллилуя".

Д-р Роман Сухий відвідав головну канцелярію УНС

Минулої п'ятниці, 10-го липня, головну канцелярію Українського Народного Союзу та приміщення В-ва „Свобода" відвідав випадково голова Союзу "Українців Католиків „Провидіння", д-р Роман Сухий, що саме тепер закінчив нострифікацію своїх дентистичних студій та плянує в короткому часі розпочати свою приватну дентистичну практику. Д-р Роман Сухий користаючи із свого побуту в околиці, відвідав приміщення УНС та „Свободи" і познайомився загально із працею в них, а під час обіду разом з екзекутивними урядовцями УНСоюзу, гол. касиром Романом Слободяном і гол. секретарем д-ром Я. Падохом і редактором „Свободи" А. Драганом обмінявся думками на актуальні теми. Гол. предсідник УНС Д. Галичин був в тому часі вже у Вінніпегу на Конгресі Українців Канади.

У ЖЕНЕВІ ВІДНОВЛЕНО НАРАДИ МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ

Женева. — В понеділок 13 липня відновлено в Женеві наради міністрів закордонних справ ЗДА, Англії, Франції і СССР включно з міністрами Західньої і Східньої Німеччини в ролі „консультантів". Ця конференція тривае від 11 травня ц. р., але вона була перервана 20 червня ц. р. після того, як зайшла була в сліпий кут без виходу. Головна і насправді єдина тема нарад — доля Німеччини і Берліну — залишається надалі предметом конференції. Деякі міністри прибули до Женеви вже в суботу 11 липня, інші в неділю. Державний секретар Кристиян Гертер, який прилетів до Женеви через столицю Канади Оттаву, де він зупинявся був 7 годин і мав двогодинну розмову з канадійським прем'єром Джаном Діфенбейкером, заявив зараз після свого приїзду на летовищі, що хоч він не вертається до Женеви „з великими надіями", проте переконаний, що „з доброю волею по обох сторонах можна осягнути порозуміння". Спершу, очевидно (казав Гертер), маємо на увазі волю і майбутність понад двох мільйонів мешканців Західнього Берліну." Державний секретар висловив надію, що „єдність думки і діла" буде й надалі характеризувати західній фронт в Женеві. В минулу неділю державний секретар наради вжав з італійським міністром закордонних справ Джузеппе Пеллою та, окремо, з голляндійським міністром закордонних справ М. А. Г. Люнсом. Вечором відбулася вечеря у французького міністра закордонних справ Моріса Кув де Мурвіля з півторагодинною нарадою після неї, в якій взяли участь міністри Гертер, Селвин Ллойд, Кув де Мурвіль, Гайнріх фон Брентано і Джузеппе Пелла.

За твердженням преси, настрій західніх міністрів дещо поправився у зв'язку з наполегливим підкреслюванням з боку большевиків, що вони не думали ставити ультиматум в справі Берліну. Західні міністри хочуть передусім перевірити, чи Совєти готові визнати в принципі західні права в Західньому Берліні, незалежно від майбутнього часу тривання нинішнього статусу в Берліні. Якщо Совєти зідкличуть свою погрозу, що вони підпишуть сепаратний мир з Східньою Німеччиною в випадку, коли Захід не погодиться на відкликання своїх військ з Західнього Берліну, тоді не є виключене порозуміння щодо дальшого тимчасового статусу в Західньому Берліні. Західні держави готові погодитись на зменшення висоти своїх військових гарнізонів в Західньому Берліні, на обмеження діяльності пропагандивних установ в Західньому Берліні та на виключення Західнього Берліну, як терену з атомової зброєю. Однак Захід рішуче домагається, щоб напр. щодо пропагандивної і підривної діяльності контроля стосувалась так само Східнього Берліну, як Західнього. Так само Захід готов ніби погодитись на вимаганий Совєтами „паритет" в всенімецькій комісії, яка мала б нарадкуватись над можливостями з'єднання Німеччини. Совєти пропонують дати тій комісії півтори року часу. Захід ніби має запропонувати довший час, найменше два роки, при чому після можливої невдачі всіх триштишонімецьких розмов справа мала б знову перейти до великочотирьох держав. Тут саме існує сумнів, чи Совєти не пов'язують дальшої долі Берліну з своїм рішенням підписати мировий договір із Східньою Німеччиною і відкрити цим шлях для блокади Берліну. Вже в найближчих днях має виявитись позиція Совєтів — сподіваються деякі оптимістичні західні коментатори.

Атомові фахівці пропонують контролювати вибухи з штучних сателітів

Женева. — Атомові фахівці, які радили в Женеві від 22 червня ц. р., пред'явили в минулу п'ятницю 10 липня ц. р. на 109-му засіданні Женевської конференції 3-ох атомових держав в справі припинення надалі всяких ядрових експериментів, списане на 10-х сторінках звідомлення з своїх міркувань над способами контролі над вибухами у дуже великій висоті. Атомові фахівці конкретно запропонували три способи такого контролювання вибухів у приявні повній 300—450 миль, 6.200 миль і 18.000 миль. В усіх випадках пропонується вислати в міжпланетарні простори штучні сателіти з відповідними контрольними приладами, які були б так влаштовані, що автоматично висилали б свої помічення на Землю. Звідомлення вчених признає, що така сферична контрольна система вимагає велетенських сум та додаткових великих технічних студій і приготувань. Водночас ця конференція пропонує влаштування 180 наземних контрольних пунктів по всьому світі. На тому засіданні атомової Женевської конференції був приявний також генеральний секретар ОН Гаммершілд. Звіт фахівців піщов на розгляд урядів ЗДА, Англії і Совєтів.

У СВІТІ

● На Люблинщині в Польщі, у новозбудованій фабричній оселі Красник, місцева влада не давала згоди на будову церкви. Тоді самі мешканці зібрали гроші, збудували каплицю і поставили нею хрест. Комуністична влада наказала знищити каплицю і хрест. Обурене населення, коло 1,000 осіб, почало протестувати і здемолювало місцеве управління. Викликана з Люблина поліція зводила цілі бої з робітниками. Є багато ранених і арештованих. Хоч комуністи старалися замовчати цю подію, про неї говорила ціла Варшава.

● Комуно - румунські власті почали знову видавати візи жидам на виїзд через Віденьдо Ізраїлю. В березні ц. р. румунський уряд припинив видавати дозволи жидам на виїзд внаслідок рішучого протесту, заявленого представниками арабських країн у Москві. Тепер еміграційну акцію переводять тихо, щоб не дратувати арабів. В Ізраїлі заборонено оприлюднювати дані про приїзд нових імігрантів.

● Французький президент Шарль де Голь заявив, що літом в наступному році приїде з дружиною на офіційні відвідини до Англії.

● Північно - корейські комуністи вимагають від японського уряду, з яким вони договорились на окремій конференції в Женеві мерщій розпочати репатріяцію до Японії кількадесятьох тисяч корейців. Японський уряд заявив, що ратифікує угоду тільки тоді, коли погодиться на неї Міжнародний Червоний Хрест, під наглядом якого має відбуватися репатріяція.

● Маленька західньо - европейська країна Люксембург — (територія — 999 кв. миль), яким править велика княжна Шарльотта, позичила десять літ тому Західній Німеччині 1,200 акрів лісу з селом Каммервальд, за повоєнні господарські концесії збоку багатої Німеччини.

● В англійській палаті громад речник уряду, підсекретар міністерства публічних робіт Гармар Нікольс рішуче спростувався пропозиції соціялістичного посла заборонити видзвонювання дзвоном „Биг Вен" в Вестмінстерському палаті годин між північчю та 6 год. ранку, щоб — мовляв — люди могли спокійно спати. Названий урядовець заявив, що він не бажає в суспідстві і знаменито спить.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

З НАДІЄЮ, АЛЕ БЕЗ ОПТИМІЗМУ

Так висловився в минулий четвер на своїй першій пресовій конференції у Вашингтоні державний секретар Крістіян Гертер, заповідаючи свій виїзд до Женеви, на продовження конференції міністрів закордонних справ: іде, мовляв, з надією на „обмежений успіх" в справі Берліну, але — без великого оптимізму. А коли журналіст запитав його, як одним словом окреслив би він настрій, в якому виїздить до Женеви, Гертер відповів саркастично: „Це слово не надається для друку".

Можна цілком зрозуміти західніх міністрів, що вони їдуть на нову зустріч із Андреєм Громиком без захоплення. Учасники Женевської конференції з'їхалися були 11 травня цього року після піврічної кризи, що настала в міжнародному світі з проголошенням ноти Хрущова з 27 листопада 1958 року з ультимативним домаганням звільнити західній Берлін від військових залог ЗДА, Англії і Франції, перетворити це 2-мільйонове місто у „вільне місто" і підписати мировий договір з „двома Німеччинами". Гостра й рішуча реакція Заходу привела власне до тієї конференції. Міністри нараджувались 41 день — по 20 червня. Щоб не зачиняти остаточно дверей до якогось порозуміння, не поглиблювати міжнародної кризи і не давати притоки до взаємних оскаржувань, хто винен у невдачі переговорів, рішено не закінчувати конференції, а тільки перервати її на три тижні. Отож саме в понеділок 13 липня вона почала свою другу стадію в тому самому складі учасників: державний секретар Крістіян Гертер, англійський міністер закордонних справ Селвин Ллойд, французький міністер Моріс Кув де Мурвіль та совєтський міністер Андрей Громико, як головні учасники, і західньо-німецький міністер Гайнріх фон Брентано чи пак амбасадор Вільгельм Греве та східній „міністер" д-р Льотар Больц, що, як „консультанти", будуть далі нараджуватись над бодай тимчасовим полагодженням спровокованої Совєтами берлінської кризи.

Однак, тритижнева „передишка" не створила ніяких кращих даних для успіху цієї справи, ніж вони були перед 11-им травня цього року, коли вперше до Женеви виїздили представники Заходу і совєтського Сходу. Представленого Заходом „мирового пляну" щодо Німеччини й Берліну, схопленого у 26-ох точках, Совєти не прийняли навіть як базу для переговорів. Коли ж Захід представив у 7-ох точках плян тимчасового полагодження берлінської кризи, Хрущов заявив, що „ні одна точка не надається для дискусії". Становище, яке зайняли Совєти, ще раз потвердило давнє переконання, що большевики визнають лиш такі порозуміння які вони самі продиктували. Мериторично, щодо Німеччини й Берліну, вони, большевики, не погоджуються ні на яку іншу розв'язку, як тільки таку, яка — етапами — включила б західній Берлін з його двома мільйонами мешканців в підсовєтську Східню Німеччину і згодом поширила б комуністичну „сферу впливів" на Західню Німеччину. Так сформулював становище Москви державний секретар Гертер, вернувшись з Женеви і складаючи звіт народові через радіо і телевізію 23 червня ц. р.

Ситуація не тільки не покращала за останні три тижні, але ще більше погіршилась. Спричинили це два знаменні моменти: Нікіта Хрущов виголосив у Москві на адресу Заходу нову серію погроз, дійшовши до шпилю в розмові з колишнім нюйоркським губернатором і амбасадором ЗДА в СССР, Авереллом Гарриманом. Хрущов погрожував, що західні танки, які боронили б вільний доступ до Берліну, „згорять", і що „совєтські ракети летітимуть автоматично": він погрожував знищенням американської далекосхідньої 7-ої фльоти ракетами, що їх нібито Совєти дали китайським комуністам. Взагалі, поводився так, що Айзенгавер на своїй останній пресовій конференції схарактеризував його поведінку, як негідну відповідального державного мужа. Врешті й другий момент загострив ситуацію: приїзд до ЗДА совєтського віце-прем'єра Фрола Козлова, що з ним деякі західні оптимісти зв'язували надії на зміну становища СССР, ще раз потвердив непорушність імперіялістично-агресивної політики Москви.

Цій совєтській арогантії Захід протиставить власну комбінацію рішучости з терпеливістю. Але західні міністри не можуть, як заявив Гертер, переговорювати в Женеві „до безконечности". Він поставив термін ще яких трьох тижнів. Протягом цього часу західні міністри пробуватимуть бодай „звузити площину розбіжностей", якщо не вдасться осягнути „малого й тимчасового порозуміння". Західня дипломатична мова стала надзвичайно скромною. Найближчі дні і тижні виявлять, чи й ці найскромніші цілі реальні у переговорах з совєтськими „миротворцями"

Ю. Студинський

ЗАКУЛІСНА ГРА АДЕНАУЕРА

Різного роду вихиляси німецького канцлера в останніх місяцях викликали проти нього бурю не тільки в опозиційних колах, але й в рядах німецьких християнських суспільників. Попросту всі були здезорієнтовані: до якої мети намагається дійти голова уряду? Конфлікт між Аденауером і міністром Ергардом мав дуже несмачний посмак. Здавалось, що старий канцлер хоче політично знищити свого наслідника на престолі. Дальші події доказали, що цілий плян Аденауера був виконаний Християнсько-Демократичною партією з математичною точністю.

Насамперед Аденауер заповів, що ввесь конфлікт між ним і міністром господарства закінчиться у хвилині, коли збереться провід партії християнських демократів.

Так і сталося. Обидва міністри обмінялись листами. Аденауер перепросив Ергарда, але й досі запитують себе німці, чи їхній найстаріший політик не підкосив, і то на довгий час, кар'єру Ергарда. Те, що Ергарда оваційно оплескують при кожній нагоді християнські суспільники, не змінює загального становища. Під час вибору нового президента, яким став, як відомо, кандидат Аденауера Гайнріх Любке, було наглядно видно, що старий канцлер тримає твердо в своїх руках не тільки всю партійну машину, але й парляментарну фракцію. Парляментарна опозиція до уряду Аденауера сподівалась, що в таємному голосуванні, бодай у першій турі під час національного зібрання в справі вибору нового президента, багато християнсько-демократичних послів стримаються від голосування, щоб докучити канцлерові. Ці надії розвіялись, члени названої партії голосували, як один, за д-ра Любке. Вже в першому голосуванні бракувало кандидатові Аденауера тільки трьох голосів до абсолютної більшости. На основі конституції в двох перших голосуваннях вибирається президентом тільки той кандидат, який отримає абсолютну більшість голосів. При другому голосуванні д-р Любке, вітаний гураганними оплесками християнських суспільників, отримав 526 голосів, тобто здобув перемогу. А виглядало по останніх подіях в партії християнських демократів, що спільний фронт у них заломився. Але в Берліні з'явилися всі члени партії, управнені до голосування, а двох хворих членів привезено в супроводі лікарів. Партії християнських суспільників бракувало тільки чотири голоси до абсолютної більшости. Мабуть, в другій турі голосування кілька послів із нім. партії віддали свої голоси за кандидатуру Любке. Зрештою, в третій турі він би й так вийшов президентом, бо в третій турі голосування конституція вимагає тільки звичайної більшости голосів.

Отже, в Німеччині нічого не змінилось, хіба тільки те, що навіть і президент держави є членом партії християнських демократів. Старий канцлер твердо тримає в руках свою владу. Спершу німці були дуже критично наставлені до всіх починів Аденауера, коли він знову зрікся посту президента республіки і заявив свою волю залишитися канцлером. Але минув короткий час і німці бачать, що сталося все так, як бажав „старий пан". А без огляду на те, якого світогляду є німець, він все таки любить тверду руку, і йому імпонує сила, в даному випадку сила волі однієї людини, тобто Аденауера, який закрутив і публічною опінією і цілим Бундестагом. І сталося все так, як він собі забажав.

Проф. д-р Ал. Архімович

СОВЄТИ І АМЕРИКАНСЬКА ДОПОМОГА

Фрол Козлов у своїй розмові з президентом Айзенгавером твердив, що Америка жадала від СССР грошей за допомогу під час голоду 1921 року. Представники совєтської влади стараються взагалі не згадувати за цю допомогу. Але раніше було не так. Большевики визнавали допомогу, яку одержало голодуюче населення Надволжя на півдні України від американських установ. В нюйоркській Публічній Бібліотеці зберігається совєтське видання під назвою: „Итоги последгол" (издание Ликвидкома ЦКНТ ВЦИК, Москва, 1923). В цій книжці М. Калінін, в статті „Итоги голодной кампании" (стор. 5-25) пише таке: „Заграничная помощь выражается в очень солидных цифрах. Главная их составная часть падает на АРА". Далі сповіщається про розмір допомоги закордонних організацій: АРА розподілила між голодуючим населенням 28,763,770 пудів, організація Нансена 4,709,000 пудів, а всього розподілено 34,421,000 пудів харчових продуктів.

Другий автор К. Ландер в статті „Сводка данных о деятельности иностранных организаций" (стор. 51-69) пише: „АРА работала на территории 37 пораженных голодом губерний, объединенных в 12 районах, которые приводятся ниже: Казакский, Самарский, Саратовский, Симбирский, Царицынский, Уфимский, Оренбургский, Московский, Петроградский, Минский, Украина, Крым". І далі: „в период максимального развития своей деятельности АРА кормила 10 миллионов человек". Нарешті, третій автор, І. Бріхнічев, у статті „Итоги последгол" (стор 89-110), в таких виразах пригадує жахливе становище 1921 року: „Прекратились кошмары людоедства, трупоедства, массовое питание такими суррогатами как земля, глина, кожа животных, кости падали, мука из лошадиного кала и пр. — и трупы, трупы без конца".

За розрахунками Дмитра Солов'я (Український Збірник, книга 15, стор 7. Мюнхен 1959 р.) в 1921-22 році загинуло в Україні близько одного мільйона людей.

У 1921 році совєтська влада „дозволила" закордонним організаціям допомагати голодуючому населенню. Як віддячала вона за це, ми почули від Фрола Козлова. У 1933 році вона не визнала наявности голоду й не дозволила допомагати населенню. А загинуло тоді в Україні майже в десять разів більше, ніж у 1921 році.

П. Шандрук

ПОЛІТИЧНІ Й СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ БИТВИ ПІД КОНОТОПОМ

III

Протягом з 7 на 8 липня Пожарський сфорсував Соснівку і вибудував під Шаповалівкою провізоричний міст, через який Трубецкой встиг до ранку перетягнути на західній берег річки кілька гармат і зробити там передмостовий шанець. Не зважаючи на сильний вогонь піхоти і артилерії Гуляницького, ворог поволі переправляв мостом піхоту і кінноту, а далі на південь Львов переводив через річку інший корпус кінноти. Решту своєї артилерії Трубецкой уставив на східнім березі річки і артилерійським вогнем прикривав переправу.

Вранці 8 липня почався на цілому фронті бій. Гуляницький одержав нове завдання не допустити переходу на західній берег Соснівки решти війська Трубецкого. Він скерував вогонь своїх гармат і піхоти на міст і завалив його. Завалений міст перегородив воду в річці, і вона почала підноситися. Це зараз же спостеріг Виговський і наказав зміцнити за всяку ціну ту „греблю" фашинами та землею. Під інтенсивним вогнем ворожої піхоти і артилерії вояки Гуляницького виконали те завдання. Вода почала заливати московські шанці і становища артилерії. Московська артилерія замовкла, кіннота загрузла в болоті, серед москалів зчинилась паніка. Наступив рішальний момент битви, і Виговський усією передньою силою і резервою вдарив на московські сили, що перейшли на західній берег річки, а татарів скерував на тил ворога на східнім березі. Коло 30,000 москалів витято, а понад 5,000 дісталося в полон. Лише невеличка частина московського війська враз із Трубецким встигла вирватися від татарів, в руки яких попали всі обози москалів. Трубецкой втікав на Путивль. В тім часі й полковник Григор Гуляницький вдарив з Конотопу на ворожі війська й загорнув все, що було під Конотопом, до неволі.

До рук Виговського попали Пожарський, Львов і Черкаський, яких згідно з договором видано татарам. Блискучою перемогою скінчено битву зараз же по полудні. Три дні, по впорядкуванні війська, Виговський переслідував московські недобитки, що майже не ставили опору, аж до р. Сейму. Московські історики подають, що коли вістка про той розгром докотилася до Москви, то цар звелів укріплювати столицю і проголосив всенародну жалобу.

Всіх полонених і матеріяльну здобич, згідно з умовою, забрали татари.

•

Гетьман Виговський виявив себе як визначний державний муж і непересічний полководець.

Як державний муж він ставив понад усе інтереси держави. В зовнішній політичній акції забезпечив собі вільну руку, здобув приязнь сусідніх народів і виелімінував найважливішого ворога; забезпечив активну поміч збоку кримського хана, в тім часі поважну силу; забезпечив собі поміч ззовні — інструкторами-старшинами, матеріяльними та технічними засобами; завжди мав перед очима головну ціль у зовнішній політиці. Через ліквідацію внутрішніх розрухів забезпечив себе проти можливої диверсії своїх антагоністів і переконав провідні верстви і все населення України, що Москва лише в своїх імперіялістичних цілях сіє незгоду поміж українцями; допровадив до піднесення в Україні патріотичних почувань та зрозуміння необхідности боротьби проти Москви.

Як полководець гетьман Виговський в повній мірі виявив свої здібності — зібрав до рішальної битви диспозиційні сили у відповідній хвилині і у відповіднім місці; розпізнав ворога пасивно і чинно; вибрав і використав догідний терен до битви; відповідно до намічених завдань і властивостей терену розподілив збройні сили; безперервно стежив за перебігом битви і негайно скористав із можливости розділення ворожої сили внаслідок несподіваного піднесення води в річці, щоб послідовно знищити одну, а потім другу частину ворожого війська; не занедбав можливости переслідування ворога на полі бою і поза ним на протязі 3 днів, щоб остаточно знищити його.

Щодо питання, часто в нашій і чужинецькій військовій історіографії порушуваного, — чому Виговський не пішов далі на Москву й не покінчив з нею остаточно, себто силою зброї не скасував претенсії Москви до України, — дозволю собі хоч би в коротких словах висловити наш погляд.

Поперше, для такої операції потрібні були відповідні сили. Ті, що їх гетьман мав, були, на нашу думку, зовсім невистачальні, і до того ж не було перспектив для відповідного зміцнення їх. Далі, для такої операції потрібна підготова ресурсів і забезпечення комунікації, адже з Конотопу до Москви понад 600 км у повітряній лінії. Треба було здавати собі справу з того, що, з упадком Москви, Московщина, як держава, ще не була б розбита, бо вона мала ще належний потенціял для продовження боротьби. Похід на Москву не був би тріюмфальним маршем. Не знати було, як зареагувала б Польща, що тримала за рікою Россю 30,000 вояків, якби гетьман забрав з України свої війська для дальшої боротьби проти Московщини. Не знаємо, як міг би на таку акцію зареагувати татарський союзник, що завжди був під сумнівом. І, нарешті, не було належного спокою в Україні.

Отже чи залишився б Виговський гетьманом, якби, рішившись на таку гігантську кампанію, вийшов поза межі України?

На нашу думку, акція на Москву була б звичайною авантюрою, яка напевно запропастила б перспективні користі Конотопської перемоги, була б авантюрою, негідною державного мужа і полководця. Виговський не пішов на цю авантюру, яку йому напевно дораджували в ентузіязмі перемоги дорадники і полковники.

З діяльности великого українського патріота, державника і полководця, з тогочасної в Україні ганебної ситуації напередодні Конотопської битви наука на сьогодні й назавжди одна: лише в повному єднанні всіх українських національних сил можна бути готовими до остаточної перемоги.

XV З'ЇЗД ФРАНЦУЗЬКОЇ КОМПАРТІЇ

В днях 24-28 травня ц. р. в паризькому передмісті Іврі відбувся XV з'їзд комуністичної партії Франції. Вибрано це передмістя тому, що управа його уже 30 років знаходиться повністю в руках комуністів, яких очолює, як посадник, комуністичний сенатор Жорж Морран.

З'їзд був попереджений широкою дискусією в пресі і на зборах партійних осередків над тезами доповіді генерального секретаря французької компартії Моріса Тореза, опублікованими заздалегідь. Самого ж відкриття з'їзду довершив згаданий вище посадник передмістя Іврі Жорж Морран. У відкритті взяли участь представники різних комуністичних партій, в тому числі на першому місці делегація компартії Совєтського Союзу в складі М. Суслова, Б. Пономарьова та ген. секретаря комуністичної партії України М. Подгорного.

Перший день з'їзду зайняла доповідь Моріса Тореза п. н. „Об'єднання робітничих і республіканських сил у боротьбі за відновлення й оновлення демократії". Не зважаючи на штучно роблені оптимістичні нотки і на перехвалювання різними „досягненнями", доповідь Тореза виявила факт занепаду партійного значення і впливів, що зрештою підкреслене вже в самій назві доповіді. Період після XIV з'їзду компартії Торез схарактеризував, як „зруйнування демократичних інституцій і встановлення режиму особистої влади з допомогою змови бунтівників". За його словами, цей режим спирається „на найретроградніші, найбільш мілітаристичні і найбільш колонізаторські елементи великої буржуазії". Цей режим „відкриває дорогу фашизмові" і приводить до глибокого „економічного регресу, до прискореної капіталістичної концентрації, посилення експлуатації робітників і погіршання їх матеріяльної ситуації". В обличчі такого „наступу фашизму" Торез, не бачачи можливости, щоб сама комуністична партія змогла його зупинити власними силами, запропонував, як головне й основне завдання французьких комуністів, зорганізування нового „народного фронту", значить, здійснення „союзу пролетаріяту, трудового селянства, інтелігенції і дрібної міської буржуазії". Водночас із цим Торез доводив конечність притягнення до цього „союзу" французьких соціялістів, провід яких, пішовши на „політику злагоди" з режимом де Голя, зрадив, за його ж словами, інтереси соціялістичних мас. Добиватися створення „єдиного фронту робітничої кляси" мусять комуністи за всяку ціну, бо без здійснення цього завдання, як ствердив Торез, неможливе „відновлення демократії" у Франції.

Проблема створення нового „народного фронту" була також головною темою всіх виступів і промов у наступних днях конгресу. Цій проблемі, зокрема встановленню спільного фронту із соціялістами, присвятив свій виступ директор органу франц. компартії „Юманіте" і член ЦК компартії Етьєн Фажон. Доводячи потребу порозуміння з соціялістами, Мажон ствердив, що це — дуже важке завдання і що головною перешкодою для створення бажаного комуністами фронту є актуальна політика проводу французьких соціялістів, який не бажає йти на співпрацю з комуністами. Але ж, потішав Фажон себе й учасників з'їзду, справа ще не цілком втрачена, бо в соціялістичній партії виникла криза, у висліді якої частина членства вийшла з тієї партії і творила нову „автономну соціялістичну партію".

Наступного дня, 25 червня, відбулася проведена за совєтськими зразками церемонія привітання совєтської делегації, очолюваної Сусловим. Вирежисеруваність, штучність і водночас із цим сміховинність цієї церемонії показує чи не найкраще опис її, поданий П. Єфімовим, власним кореспондентом „Правди" з 26 червня. „Наприкінці ранішнього засідання 25 червня — пише П. Єфімов — тогочасний голова з'їзду Жанетта Вермерш заявила, що вона передає слово представникові „наймогутнішої, найславнішої, найдосвідченішої і по-марксистськи загартованої комуністичної партії, партії, що йде у проводі світового комуністичного руху", представникові комуністичної партії Совєтського Союзу, секретареві ЦК КПСС товаришеві М. Суслову. Делегати з'їзду, стоячи, гарячими оплесками привітали появу голови делегації КПСС на трибуні. Промову товариша М. Суслова вислухали делегати з величезною увагою... Після прочитання привіту від ЦК КПСС оплески знялися з новою силою. Товариш Суслов підходить до товаришів Моріса Тореза і Жака Дюкло і по-братерськи з ними обіймається. Делегати з'їзду і гості співають „Інтернаціонал".

„Правда" й „Ізвестія", реферуючи перебіг з'їзду, підкреслюють щоразу рішучість французької компартії вдержувати „непорушний зв'язок

(Закінчення на стор 4-ій)

ЧАЙКА

Я знов над Тихим Океаном
Стою самотня, між людьми
І заздрю чайці, що в цей ранок
Врізається в туман крильми.

Вона — володарка стихії,
Навали хвиль — їй ні по чім,
Ні вітер, що скажено віє,
Ані тріскучий грізний грім.

О, чайко-сестро бунтівнича,
Принесла ж я тобі привіт.
Чи чуєш, як тебе я кличу —
Зі мною знятися на Схід.

Туди, де сонце полум'яне
Цілує землю пресвяту,
Де в старості життя не в'яне
Де в горі усміхи цвітуть.

Не потребую я маршруту —
Довірюсь серцю своєму
І прийме нас Дніпро-Славута,
І ми поклонимось йому.

Побачиш, посестро кохана,
Всю повноту його краси...
Забудеш сірість океану,
Себе Дніпру ти віддаси!

І радости моєї вияв
Тебе зігріє у ту мить,
І нас обох священний Київ
По-батьківськи благословить.

Флорида, 1959 р.

В. ПІНОВА

Ірина Павликовська

НАШІ ПОЗИЦІЇ

(Промова на Конґресі СФУЖО в дні 26 червня 1959 р.)

(3)

Сьогодні заникають різниці, які були при нашій зустрічі 10 років тому, помалу заникають і втрачають різниці в психіці давно чи новоприбулих. З психіки тимчасовости новоприбулі входять в психіку постійности.

Молодь, тут народжена чи прибула і вихована в тих самих школах, входить у життя своїх країн. Наукові досягнення, широкий поступ в науці дають молоді нагоду розвивати свої таланти. Наша здібна молодь — це скарб українського народу, зложений у вільному світі. Її знання багатьох країн, мов, переживання під різними режимами дають їй змогу скоро орієнтуватися в різних ситуаціях, дають змогу бути корисною українському народові й тій країні, в якій вона живе.

Збереження нашої молоді і присднання тут родженої для наших цілей дасть базу для нашої праці в майбутньому. Наше завдання як матерів-виховниць вщепити молоді потребу служити українському народові, з якого вона вийшла, піддержувати її змагання служити вищим цілям людства і вільного світу.

Ми бажаємо релігійного жіноцтва й взаємної пошани віровизнання. Українська Церква є, без сумніву, першою силою, яка може вдержати при нас молодь. Релігійний світогляд своїми високими цілями повинен стати противагою матеріялістичному світоглядові і дати ідеалістичні основи для переоцінки матеріяльних дібр і добробуту. Хоч наша праця по суті суспільно-господарська, вона, без сумніву, має своє відношення також до політичних проблем нашого суспільства. Всі ми згідні, що для скріплення нашої національної спільноти потрібна якнайбільша консолідація наших політичних і громадських сил. Вістки, які маємо від наших братів і сестер на рідних землях, включно з тими, що страждають у таборах примусової праці, свідчать про те, що в нашій консолідації вони бачать широкі можливості діяння в їх користь і сподіваються від нас піддержки. Це — виправдані надії, бо знаємо як чеська й польська еміграція помогли у визвольних змаганнях своїх народів. Кожна з наших організацій заступає певний відтинок політичного чи суспільного життя і в своїй ділянці може працювати в користь українського народу. Ми з признанням глядимо на політичне й громадське об'єднання українців в УККА і вітаємо повну консолідацію, завершену недавно в Комітеті Українців Канади. Жіночі організації піддержували й на майбутнє будуть піддержувати змагання української спільноти до повної консолідації.

Співпраця з крайовими і міжнародними жіночими організаціями є для нас справою великої ваги. Ця співпраця вже в минулому помагала нам боронити український нарід від насильства окупантів. (Згадати б справу смерти Ольги Басараб, пацифікацію нашого населення в Галичині, голод на Україні, захист утікачів по другій світовій війні). Налагодження такої співпраці справа нелегка. Майже всі міжнародні жіночі організації працюють сьогодні, як об'єднання членів організацій, сперті на свої держави. Це — конкретна праця, зв'язана з законами й ухвалами парляментів, яку жіночі організації постійно поглиблюють. Вони мають піддержку від своїх урядів. Від крайових організацій через міжнародні жіночі організації вони зосереджуються в офіційній установі Об'єднаних Націй, а саме в Комісії Статусу Прав Жінки, в якій засідають представниці держав, а всі більші міжнародні жіночі організації мають дорадчий голос. В тій Комісії сидять теж офіційні представниці УССР і Білоруси.

В міжнародних демократичних організаціях нема членів з-поза залізної заслони, хоч через це вони втратили поважне число членів. Вони бороняться проти суто політичних проблем у своїй діяльності, вважаючи, що це може захитати рівновагу суттєвої діяльности, до якої вони покликані. Вони вважають, що позитивними законами в користь демократії можуть зробити більше і стережуться від інфільтрації недемократичних течій.

В тих умовах знайти дорогу й форму співпраці дуже важко, але ми мусіли її знайти, бо це для нас справа першорядної ваги. СФУЖО, через об'єднання своїх сил, ставши виразником думки українки у вільному світі, знайшло офіційне чи півофіційне визнання. Ми ввели нашу проблематику на терен міжнародних жіночих організацій — Світового Союзу Матерів, Міжнародного Жіночого Союзу і Міжнародної Жіночої Ради, а через Лігу Католицьких Жінок Канади в Світовому Союзі Католицьких Організацій.

Наш 10-літній досвід вказав нам дорогу, якою треба нам іти.

Минули часи протестів, заяв чи деклярацій. Тепер вони не мають відгуку на тому терені, ними можна тут і там знайти симпатії чи заяви співчуття, але вас назагал поминуть, як елемент неупорядкований, що викликає замішання в упорядкованій системі такої світової машини.

СФУЖО має йти довгими спокійними і речевими шляхами. Вони різні в різних умовинах, обчислені на постійну співпрацю, але вони з певністю з'єднують нам прихильників і дають такі можливості співпраці в міжнародних жіночих організаціях, які ледве чи має яка інша громадська установа.

Дальшу велику піддержку дає і може нам дати співпраця українських жіночих організацій з крайовими жіночими організаціями країн поселення. Цю співпрацю треба нам починати від місцевих клітин і через крайові організації діставатися на міжнародний терен. Це ми вже почали і використовуємо в Америці, Канаді, Австралії та інших країнах. Але для тієї справи треба співпраці нас усіх — давнопоселених і нової еміграції. Саме тут головне поле для молоді, народженої чи вишколеної в тих країнах. Співпраця може нам дати велику поміч, а молоді великі можливості вибитися в громадському житті своєї країни, а то й на міжнародному полі.

Цей Конгрес скріпив нас організаційно, і ми виходимо з нього із почуттям єдности українок у вільному світі, з почуттям сили і гордости з приналежности до української спільноти, з почуттям кровної і духової єдности з українським народом та нашої відповідальности за поміч йому при всяких умовинах.

З вірою у живучість української нації та в її світле майбутнє, з вірою в духову силу й громадську виробленість української жінки будемо продовжувати новий етап праці, опертий на ідеях українського жіночого руху. Віримо, що прийде час, коли українські жінки на Рідних Землях зможуть свобідно вести свою працю на користь своєї держави. Віримо, що українське жіноцтво, українська спільнота піддержать нас у нашій відповідальній праці.

Кінець

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Небувала Культурна Імпреза у Вінніпеґу

31-го травня ц. р. в великому театрі „Плейгавз-і" відбулася Академія у 250-ліття Мазепинського Зриву. Ця Академія, яку влаштувала Колеґія св. Володимира - Мала Семінарія в Роблині, Манітоба, пройшла з незвичайно великим моральним та матеріяльним успіхом. На програму зложились були відповідні до Академії, точки, які виконав хор студентів на високому мистецькому рівені під батутою здібного диригента о. Ярослава Дибки, ЧНІ, уродженця міста Вінніпеґу.

Хор студентів згаданої Колеґії, що були одягнені в гарний однаковий народній стрій, зарепрезентувався як один із кращих здисциплінованих хорів в цілій провінції. Сольо студента Рікарда Веласко полонило всіх присутніх, тим більше, що співав його чужинець, який вивчив дуже гарно українську мову і полюбив її як рідну. Він, уродженець міста Шикаґо, син француза, мати сирійка, скінчив Гай Скул в Шикаґо і в 1958 р. приїхав до Колеґії св. Володимира та виявив бажання стати українським священиком. Він теж в часі Академії віддеклямував з великим чуттям „Розриту могилу".

Усі патріотичні деклямації, як „Пролог до Мойсея", „Іржавець", „Гамалія", „Чернець", „Розрита могила", були виголошені чистою українською мовою. Глибоко патріотичну промову виголосив студент 12-ої кляси Ярослав Щудрак і ця доповідь була одною з найкращих точок Академії. Танок відомого у Вінніпеґу студента Романа Фодчука „Веселий гуцул" був і тим разом повний темпераменту та виконаний по-мистецьки. Програмою, короткою але добірною, проводив директор Колеґії о. Нестор Годований, ЧНІ, який коротко і ядерно пояснював зміст кожної деклямації і пісні. Заключне слово виголосив ВПреосвященніший Митрополит всієї Канади, Кир Максим, основник і опікун Колеґії св. Володимира в Роблині.

Академія пройшла з якнайкращим успіхом. Цей виступ молодих канадійських українських студентів полонив серця всієї вінніпеґської публіки, що була приявна на тій Академії.

Дм. Микитюк — кол. УОС

Хор Колеґії св. Володимира у Вінніпеґу

Мазепинський Ранок в Балтіморі, Мд.

Ювілейний Комітет Мазепине Меріленд (ЮКОМА - Меріленд), зорганізований і уконституований 15-го березня 1959 року, улаштив 13-го червня 1959 року одну з перших своїх імпрез в Мазепинському Році, а саме — Мазепинський Ранок для всієї шкільної молоді Балтімору. Ціллю Мазепинського Ранку було познайомити українську балтіморську молодь шкільного віку з постаттю та ідеями нашого великого гетьмана Івана Мазепи. ЮКОМІ - Меріленд вдалося перевести цей Мазепинський Ранок при дружній співпраці педагогів українознавчих шкіл Балтімору та УМІ, які подбали про те, що шкільні діти вивели на сцені цілу програму мистецької самодіяльности.

В 12-ій год. вполудне д-р Ярослав Шав'як, в заступстві хворого голови ЮКОМИ - Меріленд, майора Павла Калиновського, відкрив Мазепинський Ранок, після чого хор учнів школи українознавства при українсько - католицькій церкві св. Михайла в Балтіморі під проводом свого вчителя п. І. Сенюти відспівав „Ми йдемо в бій". Хто такий був гетьман Іван Мазепа і що він зробив для українського народу, про те в популярній формі розповіла шкільній молоді п-і Слава Зелинська. Потім було вокальне тріо учнів цієї ж школи, а далі учні УМІ В. Булавка, Л. Шав'як та Марія Хмілевська відограли композиції Лазаренка, Косенка, Фоменка, Савицького і Лисенка. Роман Татчишин з чуттям деклямував уривок з поеми „Мазепа", а Марійка Радь співала „Ой горе тій чайці". Зчерги гурток школярів відтанцював „Гопака" і „Катерину" під оплески захоплених глядачів.

Друга школа українознавства при українсько - католицькій церкві св. Ап. Петра і Павла в Куртісбею вивела на сцену своїх чотирьох молоденьких деклематорів, Ігора Серединського, Марію Зазуляк, Хризанта Козака та Геню Малик, яких віршики були присвячені Україні та Мазепі, а крім цього учні тієї школи під звуки пісні в акомпаніяменті гітар вивели здисципльовано ритмічні вправи, які закінчувалися складанням віночків і цвітів у стіп портрету гетьмана Івана Мазепи.

Мазепинський Ранок закінчував хор учнів проф. Івана Сенюти піснею „Гей, на горі там женці жнуть", після чого вся шкільна молодь Балтімору відспівала український національний гимн.

Простора заля ІВКИ при Петтерсон Парк Евню була виповнена не тільки українською шкільною молоддю, але й теж її батьками, які дякували Юкомі - Меріленд та українським педагогам за гарну імпрезу та в піднесеному настрою проведену таку корисну під національним оглядом для дітей. Слід підкреслити, що всі точки мистецької самодіяльности школярів були виведені гладко, чим виступаючі робили особливо корисне враження. Виступаючі були зодягнені в українські народні строї.

Декорацію сцени займався Орест Поліщук. Вона була гарно прикрашена великим портретом гетьмана Івана Мазепи, що висів на тлі блакитно - жовтого прапору, а по боках мав два герби — мазепинський і національно - державний тризуб. Портрет гетьмана Мазепи, що висів на сцені — це копія вуглем мистця Валентина Сім'янцева (Вашингтон) з фотографії портрету з ґрінсгольмської Колекції в Національному Музеї в Стокгольмі.

В. К

Посвячення першого Прапору Дивізійників в Дітройті

7-го травня Дітройтська Станиця Братства к. Вояків І. У. Дивізії УНА відзначила 15-ті роковини бою під Бродами Панахидою за поляглих, посвяченням братського прапору і Академією в залі СУМ-а „Орлик". На це свято приїхали до Дітройту: голова Гол. Управи д-р Л. Ортинський (Ню Йорк) і д-р Гуляк від Краєвої Управи в Канаді, а від Станиць Братства в інших містах: мґр. О. Городиський, б. 1-ий голова Краєвої Управи Ам. (Станиця Шикаґо) і п. Колісник (Станиця Торонто).

Напередодні Свята 6-го травня зустрілись члени дітройт. Братства з гістьми на нараді і при вечері. Нараду відкрив голова Станиці, мґр. О. Луцький, привітавши присутнього ген. М. Крата, згаданих вище гостей з інших міст, голову Краєвої Управи Братства в Ам., д-ра С. Горака, представників Станиці УСС (п. Драґінда й ін.) і Відділу ОБ'ВУА (п. Липецький й інших), учасників бою під Бродами й інших дивізійників та гостей. Голова Луцький в своїй привітальній промові зазначив, що відзначення 15-річчя Бродів відбувається в рямцях Мазепинських Ювілейних Святкувань з уваги на історичне пов'язання цих двох річниць збройної боротьби українського народу проти відвічного ворога — Москви.

Найважливішою точкою програми вечора була промова д-ра Л. Ортинського. Він зазначив, що в умовах еміґр. життя в чужинецькому довкіллі не тяжко затратити правильний маршрут у дорозі до цілі. Для цього „час-до-часу конечна пригадка засадничих фактів, усвідомлення місця постою і цілеспрямування свого життя". І бесідник це зробив, розсіявши сумніви, чи була потрібна боєва місія дивізії і жертви, які вона склала, як теж чи існують тепер можливості помогти нашій батьківщині: нам треба не тільки великих діл, але й малих, починаючи від плекання рідних ідеалів і традицій в колі власної родини. Нам треба бути організованими і в тому Братство Дивізійників є важливою клітиною.

Під час вечора, що пройшов у минулій побратимській атмосфері, промовляло ще кілька представників, м. і. д-р Гавриш, дивізійник, який недавно приїхав з Еспанії.

Ранком у неділю відбулося посвячення прапору в церкві Непор. Зачаття, і панахида за поляглих, а по полудні Академія, яка завдяки хорові „Трембіта", що виступив у повному чоловічому складі, і премилій співпраці п. В. Биковець, мала теж багату вокальну програму.

Патріотична тонація доповіді д-ра Ортинського, що очолює тепер зорганізованих дивізійників у вільному світі, була переплетена драматичними моментами, коли торкалась убивчого брідського кітла і тернистого шляху дивізії від початку до кінця. Дивізія, — подумана як засіб до відвічної нашої цілі — власної державности, мусіла зводити боротьбу навіть за свою назву, за свої відзнаки (щоб ними був тризуб, а не лев), тощо. І своєю поставою та завзяттям наше воїцтво відстояло врешті те, що було не маловажне, дало дивізії український зміст, а завершило присягою на вірність Україні і тризубами на шапках, що дало повноцінність дивізійній традиції. Минуло 15 років від злощасних „Бродів". Тисячі поляглих не лишили сліду своїми могилами і хрестами. Можна заорати ворожі трактори. Але залишилось те, чого не міг сплюгавити наїздник: свята пам'ять про героїв. І тим, що витримали на тернистому шляху дивізії, треба остатись вірним ідеї, за яку полягли побратими.

Голова станиці мґр. о. Луцький, подякував поіменно тим, що приїхали здалека. Дав голос ген. Кратові для усного привіту і відчитав з багатьох привітів письмо п-і Марусі Бек, яка була перешкоджена особисто. Він теж заарвнжував апель учасників бою під Бродами, що його відібрав д-р Ортинський, відзначивши тих, що ще не були відзначені, а саме: М. Стринадюка, І. Козака, сотн. Кулібабу (вручено пані Галяженко), Михайлова (вручено його братові) і двох неприявних: Б. Корчака і М. Іващука. Під час перерви вбивано цвяшки і вписувано ймена до пропам. книги. Внесенням прапорів на залю з почесним першим прапором дивізійників почалося Свято, а співами маршу дивізії „Ми повернемось!" і гимну „Не пора" воно закінчилось. Дітройт є першим містом, де Станиця Братства І. У. Дивізії придбала свій прапор.

В. Несторович

З ВІДЧИТОВОЇ ЗАЛІ

„Культурні процеси в Україні і еміґрація"

(Перший вечір в Дискусійному Клюбі Круглого Стола)

Ню Йорк. — В п'ятницю, 19-го червня ц. р. вечером в будинку Українського Інституту в Америці в Ню Йорку відбулася перша зустріч, виповнена двома доповідями на тему „Культурні процеси в Україні і еміґрація", чи радше „і наше ставлення до них". Перший доповідач, ред. Богдан Кравців, займався сучасними тенденціями в українській літературі і в мистецтві в УССР від 20-го з'їзду компартії, себто за час т. зв. відлиги. Доповідач звернув увагу на характеристичні познаки: зворот до особистого, відворот від громадських мотивів, шукання нових форм вияву, захоплення, головно серед молоді, західніми модерними літературними течіями. Намаганням частинно паралізувати ці тенденції, частинно йти назустріч натискові національної течії та вибити арґумент еміґрації, що УССР не визнає корифеїв української літератури, доповідач пояснює „реабілітацію" деяких досі засуджуваних письменників. Доповідач ілюструє свої твердження цитатами та призвищами і ставить тезу, що „ці процеси конструктивні і наше становище до них мусить бути позитивне". Він твердить, що деякі явища в новій українській літературі в УССР вказують на поразку комуністичного режиму виховати суцільний тип комуністичної людини.

Наступний доповідач, ред. В. Голубничий, займався виключно новим совєт. шкільним законом та особливо його голосною 9-ою статтею. Доповідача цікавить національно - мовний аспект. Він аналізує згаданий закон і доказує, що проголошена у Мюнхені деклярація українських еміґраційних організацій в цій справі не зовсім правильно з'ясовує той закон. Еміґрація інтуїтивно зрозуміла небезпеку, але не простудіювала якслід тексту закону. Тому подано деякі невірні факти: річ іде не про обмежування чи касування української мови в українських школах, а в російських школах в Україні. Доповідач ствердив існування власних сумнівів і просив скореґувати їх. У дискусії виступали п. п. д-р Мирослав Прокіп і д-р Василь Маркусь, як згори зголошені дискутанти, і дискутанти „з залі": проф. Борис Мартос, Василь Барка, Гудовський, ред. Ільницький, проф. І. Замша, д-р С. Ріпецький і п. Знаєнко. У дискусії заторкнено деякі проблеми, варті окремого обміркування, як напр., нашої пресової політики в коментуванні різних підсовєтських явищ. Звернено водночас увагу на потребу вказування закордонові на наявність безперервного руху спротиву в Україні, як на доказ живучости нації. Заторкнено цілу окрему проблему культурного обміну: користи чи шкоди з такого обміну з погляду української національної рації. Була думка, чи варта поважно розглядати совєтські закони, якщо вони є тільки камуфляжем для позазаконних дій. —У підсумках вказано на згідність обох доповідачів у ствержуванні 1) факту боротьби в УССР за свободу культурного розвитку, 2) потреби, щоб українська громада у вільному світі вивчала життя в УССР і 3) залежности всіх процесів в підсовєтській дійсності у величезній мірі від загальної тамошньої політичної атмосфери, себто більшого натиску режиму, чи його полегшування внаслідку різних причин. Вечором проводив і зробив його підсумки ред. І. Кедрин. Подав до відома кілька намічених Управою Клюбу тем, що становитимуть зміст наступних дискусійних вечорів від осени ц. р. Управа передбачає теми так би мовити „дразливого" характеру для дискусії у вужчому крузі.

Б. К.

Вистава образів К. Кричевської в Ню Йорку

Катруся Кричевська, внучка сл. п. маляра й архітекта Василя Григоровича Кричевського та донька В. В. Кричевського, теж видатного артиста - маляра, відбула нотримісячну подорож по Европі. Довший час вона затрималася у Франції, Італії й Німеччині, де цілий час наполегливо працювала і тепер привезла з цієї подорожі більшу кількість акварельних образів.

Тому, що К. Кричевська вертається з Европи через Ню Йорк, куди приїжджає 17-го липня, а потім їде далі до Каліфорнії де стало перебуває, Управа Об'єднання Мистців Українців в Америці хоче скористати з цієї нагоди і влаштовує в залях ЛМКлюбу в Ню Йорку, 149 2-га Евню, виставку тих творів, які К. Кричевська створила в Европі.

Більшість образів є на продаж по дуже поміркованих цінах. Широкі кола української спільноти повинні відвідати виставку талановитої малярки, а збирачі мистецьких творів будуть мати нагоду поповнити свої колекції.

ЧЕТВЕРО З РОДИНИ РУЗВЕЛТА БУЛИ ГІСТЬМИ ПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон. — Каліфорнійський конгресмен Джеймс Рузвелт в окремому листі просив президента Айзенгавера про дозвіл відвідати зі своїми дітьми Білий Дім, щоб показати, де їхній дідо був довгі роки Президентом. Айзенгавер радо прийняв у Білому Домі 4 з родини Рузвелтів: крім конгресмена ще й троє його дітей, а саме 13-річного Джеймса молодшого, 12-річного Майка і 11-річну Анну Іленору, яких обділив памятковими дарунками: срібними долярами з року свого народження (1890), олівцями зі своїм прізвищем і сірниками з відзнаками Білого Дому.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Зі шкільних справ в Йонкерсі, Н. Й.

Парохіяльна цілоденна школа — закінчила успішно п'яту клясу, відкриваючи 6-ту клясу з новим шкільним роком. Це дасть можливість дітям покінчити народну школу у своїй власній школі.

Українознавча школа — закінчила свій 7-ий рік існування збільшенням скількости учнів до 48. Наука відбувається раз у тижні. В церемонії закінчення шкільного року взяли участь о. декан Клос, мґр. Черевко від Шкільного Комітету та проф. О. Кулинич, який провадив ці курси.

Музична Школа д-ра В. Пацлавського закінчила 8-ий рік навчання гри на фортеп'яні. На річному пописі був д-р Антін Рудницький, директор Укр. Профес. Музичних Курсів з Филаделфії, якому підлягає йонкерська студія.

Тетяна Г. Таратуцька

Успіхи дітей. — Дві абітурієнтки Йонкерської Середньої школи отримали відзначення. Панна Татіяна Таратуцька отримала 2-річну стипендію у висоті університетських оплат у Вестчестер Камюніті Каледж за свої осяги в науці. Випадково її „ґрадуація" випала 22-го червня, точно в 18-ту річницю вибуху німецько - совєтської війни, в котрому то дні большевики заарештували її батька інж. Володимира Т., про якого до нині немає вістки. Панна Марія Ж. Баґан отримала відзначення за успіхи в науці, за що опинилася в почеснім складі своєї кляси. Учениця Аркадія К. Коцибала покінчила з відзначенням народну школу, отримуючи публічно двократно нагороди.

Про ці успіхи були згадки і знимки у місцевій пресі.

С. Н. К.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Оаза українського культурного життя в Шикаго — Бирнсайд

Про громадсько-культурне життя великих міст, де гуртується більшість українців, можна дізнатися з місцевої й позамісцевої преси. В тіні тих велетнів є менші згромадження людей, які ведуть тихо громадсько-культурну роботу. До тої праці маленька громада використовує ввесь свій потенціял; спільно творить атмосферу одної великої родини, спільно відзначає національні річниці, скромно, без комітетів „великих діл".

Як приклад такої муравлиної праці цілої громади можна подати невеличку групу людей, коло 50 родин новоприбулих, на далекому півдні в Шикаго, т. зв. Бирнсайд. Для скептика, це може бути маловажним. Та коли мала громада могла здобутися на власний дім, навчання рідної мови для дітей шкільного віку, танцювальну групу серед доростку і дітей, театральний гурток і власний жіночий хор, то можна сміло твердити, що у тині велетнів є місце і для куща калини. Як завершення цього „парадоксу" треба згадати гарну імпрезу 7-го червня, де головною атракцією був перший самостійний концерт жіночого хору під проводом пані Мирослави Галан, жіночого квартету й танцювальної групи.

В програму імпрези входили хорові пісні, деякі з них ще не співані в оригінальні, як М. Леонтовича „Ой, сивая та і зазуленька"; „Сіно, мос сіно"; Гайворонського „Їхав павленко" (з фортепіяном), „Колись дівчино мила", „Маєва нічка"; М. Федорова „Темна нічка" (в 4-ох версіях), „Сім днів молотила", „У перетинку ходила" (всі з фортепіяном); Ревуцького „Реве та стогне"; Мирославі Галан „Зоре моя вечірная", „Попід гай", „Сонце низенько", „Дівчинонька по гриби ходила", „Синя чічка" (жін. квартети). Програма, як видно, була широко закроєна, й різнородна, до якої багато чару внесли танки Козачок, Чумак, Катрина і Запорожець. Сольових пісень, М. Федорова „Думка" й Ернесто Куртіса „Сорренто", не відспівано, хоч були зазначені в програмі.

Головну заслугу в підготовленню концерту треба приписати пані М. Галан, що з 20-ох хористок зуміла створити одиницю вищого мистецького рівня. Добрий голосовий матеріял, подивугідна працьовитість та одноріпна праця увінчалися успіхом і естетичною насолодою для численних глядачів і присутніх гостей. В цілості відчувався фаховий підхід диригентки до інтерпретації поодиноких пісень. Пані Мирослава Галан обдарована гарним голосом і має основне музичне знання, яке ще й тепер доповнює в ділянці композиції, зуміла викресати з недавно основаного ансамблю одиницю — гідну громадської пошани.

По концерті відбувся бенкет, що ним вміло проводив п. Г. Дронь. Надання імени хорові перевів п. М. Федорів з Шикага - Північ. Хор прибрав назву „Чайка". Головний промовець п. М. Федорів вказав на примірне явище, що його можна помітити тільки в менших скупченнях, де всі гравітують до себе й шукають себе, де нема зайвого суперництва, яке приводить до розпорошення праці в культурно - суспільній ділянці.

Українська громада на Бирнсайді в Шикаго може завдячувати свої успіхи тільки собі й не багатьом тим, що навідуються до неї.

М. Мигаль

Ботлер не хоче залишати свого становища

Вашингтон. — Голова Демократичного Крайового Комітету Пол М. Ботлер заявив 12-го липня на телевізійній програмі, що він знає про те, що південі демократи хотіли б його позбутися з крайового комітету, куди вони плянують найменувати на голову одного з західних сенаторів. Ці південі консервативні демократи плянують зробити тому, щоб легко контролювати Номінаційну Конвенцію в 1960 році. — Ботлер 11-го липня відбув пресову конференцію після дводенних нарад білих і негритянських демократичних провідників і заявив, що він зовсім не критикував демократичний провід в Конгресі минулої неділі 5-го липня, тільки „піддавав свої скромні сугестії", що той провід повинен робити, щоб виграти вибори в 1960 році і щоб здійснити свої виборчі обітниці з 1958 року. Згадана конференція ухвалила резолюцію про повну підтримку Ботлера, який „закликав конгресовий партійний провід здійснювати політичну партійну програму" та старається „ухвалити ті ліберальні законопроєкти, які демократичні кандидати обіцяли підтримувати під час останніх виборів". Ботлер сказав на пресовій конференції, що „демократи не зможуть виграти виборів в 1960 році, коли ми будемо старатися робити те все, чого забажає президент Айзенгавер". — День передтим, 10 липня сенатор - демократ із Джорджії Герман Толмадж заявив в радіовому інтервю, що Ботлер повинен зрезигнувати, а як він сам цього не зробить, то комітет повинен його звільнити з праці при першій нагоді. Демократичні члени Конгресу критикують Ботлера за те, що виступив проти демократичних провідників у Конгресі сен. Линдона Б. Джансона і спікера Палати Сема Рейбирна, закидаючи їм опортуністичну політику у відношенні до президента Айзенгавера. Сенатор Толмадж сказав, що „Ботлер вже довший час не працює з користю для партії", але демократи платять йому за те 35,000 долярів річно, а голова Республіканського Крайового Комітету сенатор Трастон Мортон робить цю саму роботу задармо. Проти Ботлера виступили й інші сенатори й конгресмени, домагаючися його резигнації. Гостро критикував Ботлера і сенатор Дж. Спаркман, домагаючися його негайної резигнації ,але Ботлер заявив на пресовій конференції, що не думає залишати свого становища.

Робітничі спілки в Англії поділені в поглядах на атомову зброю

Лондон. — Головною силою соціялістичної Партії праці є робітничі спілки, майже всі в орбіті партії. Вони дають партії фонди, найбільше пропагандистів і виборчі голоси. Тому й вони мають за партійним статутом і традицією співвирішний голос у формулюванні партійної політики. Центральним питанням в Партії праці є тепер відношення до проблеми атомової зброї. Пацифістична демагогія дійшла так далеко, що заразила й партійні ряди та поділила робітничі спілки, штовхнувши їх частинно цілком на шлях комуністичних цілей: обезброєння Заходу з залишенням Совєтського Союзу в стані озброєння до зубів, по атомову зброю включно. Найбільша робітнича спілка транспортних і загальних робітників стала власне на становище скасування в Англії атомової зброї без уваги на те, що діється з зовнішньому світі і хто цю зброю має. Обережніший партійний провід прийняв резолюцію, що Англія може тільки тоді приєднатися до „безатомового клюбу" держав, коли всі інші країни, за винятком ЗДА і СССР виречуться амбіції мати атомову зброю. Тепер робітничі спілки рудокопів і залізничників повідомили партійний провід, що вони підтримають його платформу в справі атомового зброєння чи пак розброєння. Це дає перевагу голосів в зорганізованому англійському робітничому світі у користь офіційного проводу Партії і його програми, що хитається поміж вуличною демагогією та державною рацією.

Значно зменшилися запаси вакцини Солка на початку „сезону полія"

Вашингтон. — Уряд Публічного Здоров'я ЗДА повідомляє, що в останньому часі значно зменшилися запаси вакцини д-ра Солка, і в деяких районах її навіть важко дістати, бо в попередніх днях було на неї велике запотребування. Тепер цієї вакцини є тільки 4.7 мільйона доз, а три місяці тому її було 19 мільйонів. Минулого року в тому самому часі було в ЗДА 22.9 мільйона доз. Фірма Пітман Мур із Ціонсвілл, Індіяна, повідомила, що зовсім не має вакцини, і матиме її аж 1-го серпня. Фірма Ілай Ліллі з Індіянополіс старається мати готову вакцину, щоб заспокоїти збільшене запотребування. Кризи немає, бо вакцина знаходиться ще в лікарів і в аптеках.

Численні стейти збільшили і продовжили запомогу безробітним

Ню Йорк. — Торговельна Клірінгова Палата повідомляє, що цього року 17 стейтів збільшили запомогу безробітним від 2 до 14-ох долярів тижнево, а деякі інші стейти мають це зробити ще перед закінченням праць своїх легіслятур. Крім того 13 стейтів прийняли законопроєкт про продовження допомоги безробітним на більше число тижнів. Це збільшення становить деколи аж 10 тижнів. Найбільше збільшення тижневої допомоги безробітним є в стейті Айова, де воно зросло з 30 до 44-ох долярів для жонатого робітника з чотирма дітьми. Стейт Ютаг збільшив число тижнів, в яких виплачуватиме у ть безробітним допомогу, до 36.

Три держави Бенелюксу скріплюють взаємний зв'язок

Амстердам. — Три західні малі держави, Бельгія, Голляндія (Нідерлянди) і Люксембург, звані від своїх перших складів „Бенелюксом", скріплють взаємний зв'язок, щоб мати збірний більший голос однаково в господарських бльоках, до яких вони належать разом з Францією, Західною Німеччиною і Італією, як і в спільному західньому військово - політичному бльоці НАТО. Молодий король Бельгії Бодуен відвідав тому три тижні велику княжну Люксембургу Шарльотту, а тепер перебуває з офіційними відвідинами в королеви Голляндії Юліяни. Разом з ним прибули до Голляндії бельгійський прем'єр Гастон Ейскенс і міністер закордонних справ Пієр Віні. При тій нагоді преса обох країн пригадує їхню, тісно пов'язану, історію. Від 1830 року обидві країни розділились на самостійні держави. М. і., в католицькій Бельгії жінки не мають права наслідства, а в протестантській Голляндії, навпаки, на 5 володарів з того часу були дві королеви й одна регентка. Від 1918 р. держави Бенелюксу мають митно-пашпортну унію.

XV З'ЇЗД ФРАНЦУЗЬКОЇ КОМПАРТІЇ

(Закінчення зі стор. 2)

з масами" і водночас із цим розписуються про безупинний зріст кількости членів партії і партійних осередків. Наприклад, за інформаціями згаданого кореспондента „Правди", поданими буцімто на підставі звіту секретаря ЦК французької компартії Марцеля Сервена, цього року вступило в партію 22,853 нових членів і за останніх шість місяців створених було 576 нових „ячейок", з того 128 — на підприємствах. Але ж ні словом не згадано в „Правді" інших даних із звідомлення Сервена, з яких виходить, що в порівнанні з минулими роками, кількість нових членів партії зменшилася, і що число комуністичних депутатів в Національному зібранні впало з 143 до 10. Не подано теж, яких втрат зазнала партія минулого року. Зменшення числа комуністичних депутатів відбилося дошкульно і на стані партійної каси, до якої депутати-комуністи мусять платити велику частину своєї пенсії. Так, до речі, як виходить із звіту скарбника партії (про це не згадують московські кореспонденти), прибутки з цього джерела дали в рр. 1956, 1957 і 1958 1,128,491,755 франків, або більше як 2,250,000 долярів, а тепер зменшилися до яких 7% тієї суми.

Закінчився 15-ий з'їзд французької компартії переобранням старого складу ЦК, до якого ввійшли знову ж Моріс Торез, як генеральний секретар, сенатор Жак Дюкло, як його заступник, Бенуа Фрашон та інші. Ніякого відмолодження та підсилення складу ЦК 15-ий з'їзд компартії не дав.

На міжнародному фестивалі в Питсбургу

Рік-річно відбувається в Питсбургу Міжнародний Фестиваль, на якому й мені пощастило бути 17-го травня. В той день прийшов до мене мій друг і сказав:

— Вже вісім років нудьгуєте в Домі Старців, чи не пора вже людям показатися. Їдем сьогодні на Фестиваль, а як хочете, силою поведу!

— Ну, коли вже так дуже просите, піду.

Зайшли ми в театр Сирія Моск, який вміщає 5,000 осіб. Оглядаємо міжнародні виставки і доходимо до української, яку організувала з великим хистом та мистецьким смаком, довголітня працівниця на народній ниві, п-і Юлія Кучер. Вишивки, кераміка, альбоми, писанки та інші речі захоплювали гостей - відвідувачів, які громадно оглядали виставку. Зайшли ми в театр. На сцені ллється чудовий спів української пісні, що її публіка сприймає із захопленням і нагороджує диригента п. Осипа Головацького та хористів рясними оплесками. Радісно зустріла публіка танцювальну групу дівчат, які під керівництвом п-ї Лесі Кучер-Харитан із великим успіхом виконали кілька народних танків. Та вже 9-річний хлопчик Ярчик Харитон здобув у глядачів велике признання за гарне виконання сольотанку Чумак. Не можу не згадати щирим словом голову організації Католицької Молоді п. Михайла Харитан, який своїм трудом багато спричинився до успіху Фестивалю.

Осип Ягнич

Президент муринської Гвінеї нарікає на політику ЗДА щодо колоніялізму

Конакрі, Гвінея. — Президент недавньої французької колонії Гвінея на східному узбережжі Африки, Секу Туре, дав в минулу середу інтерв'ю для американської преси, в якому м. і. критикував неясну, на його думку, політику З'єдинених Держав в питанні колоніялізму. Секу Туре заявив, що в цій справі не може бути ніякої „середини дороги" й ніяких компромісів та домагався ясного й рішучого підтримування незалежницьких рухів африканських народів і таврування колоніялізму в усіх його видах. Секу Туре твердив, що Африка невідхильно й швидкою ходою крокує до повного свого визволення, при чому він висловив переконання, що всі африканські країни устійнять спільний фронт. Секу Туре палко боронив ідею „африканського бльоку". Водночас він боронив форму авторитарного, однопартійного режиму, що його увів в Гвінеї, впевняючи, що це „нарід" захотів такого режиму. Секу Туре дякував за запрошення його през. Айзенгавером прибути з відвідинами до ЗДА та за недавній транспорт американського рижу для бідного населення Гвінеї. Критичні завваги муринського президента стосувались очевидячки союзу Америки з Францією, без уваги на війну, що її веде Франція проти мусульманських націоналістичних повстанців в Альжирі.

● Греки і турки на Кипрі погодилися на найближчі десять років залишити на Кипрі, що стає окремою республікою, англійську стерлінгову валюту. Це своє рішення вони подали до відома англійського генерал - губернаторові.

● Верховний Совет проголосив новий декрет у боротьбі проти алькоголізму. За нелегальне продукування самогону і за продаж горілки на чорному ринку цей декрет встановлює грошову кару до $75 і в'язницю до 5-ох років.

Українська Хроніка

● Д-р Володимир Гординський з Ніоарку, Н. Дж. — перший український дослідник, якого наукова праця „Спектрофотометричне визначення металів у біологічних плинах при допомозі полуїм'я", написана разом з полк. Едвардом Е. Марресом, появилася друком у технічному додатку до „Медичного журналу Американських збройних сил" у Вашингтоні, в числі за червень 1959 р. (пів мільйона накладу). Іншу працю д-ра Гординського, п. н. „Калій у спинних плинах" видрукував журнал судової медицини Американської Академії Наук у листопаді м. року. Д-р Гординський разом з д-ром Марресом керують дослідною лябораторією в шпиталі Ст. Мері в Орендж, Ню Джерзі.

● Сенатор - республіканець Гомер Е. Кейпгарт заявив, що уряд ЗДА повинен дати дозвіл на в'їзд до цієї країни колишньому кубинському диктаторові Батістові. Батіста живе в Домініканській республіці. Коли він прибуде до ЗДА, то це, на думку сенатора, причиниться до заспокоєння на Кубі і в Домініканській республіці.

РОЗШУКИ

Розшукую
МИКОЛУ КОЖУХАР
з донькою
СОФІЙКОЮ ХОЛЯВКА.
Писати на адресу:
Leon PAWELKO
342 South Avenue
Syracuse, N. Y.

Катерина Чіхоляс пошукує брата
ЙОСИФА ЧІХОЛЯС,
який приїхав до Шикаго 6-го березня 1914 р. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Катерина ЧІХОЛЯС
1815 W. Superior Street
Chicago 22, Ill.,
Tel.: CA 6-4778

МИКОЛУ КОСМИНУ
з Галичини
пошукує кузко Петро Мікула. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати:
Petro MIKULA
558 Midland Avenue
Garfield, N. J.

РОМАНА КУЗЬМУ,
який правдоподібно знає про долю
мойого сина ЗЕНОНА, пошукує
Іван МУДРИЙ
320 Bond Street
Elizabeth, N. J.

МЕШКАННЯ

ТАРЗАН, ч. 4,288. Сталося щось дивне...

Під час продовжування розмови вийшов наперед молодий кочевник. — Вибачте, але

і я також був у каварні вчора вечором. Я хотів би...

— Але ж так, — підганяв Тарзан. Чоловік говорив з острахом. — Я не брав участи у змові на ваше життя...

— Але коли бійка скінчилася, я припадком був свідком дивної сцени...